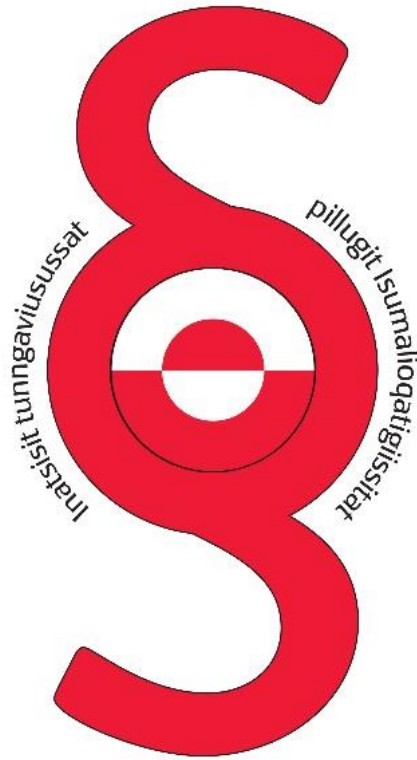

2018-IMUT UKIUMOORTUMIK NALUNAARUSIAQ

Inatsisit tunngaviusussat pillugit Isumalioqatigiissitat

Maaji, 2019

Imarisai

Siulequt	3
Inatsisit Tunngaviusussat pillugit Isumalioqatigiissitat ilisaritinnerat.....	4
Suliassat nukissallu sillimmatigisat	5
Allattoqarfimmi sulisut	6
Aningaasaqarneq	7
Ataatsimiittarnerit	8
Ataatsimiittarnernik unitsitsigallarneq	9
Innuttaasunik peqataatitsineq	11
Inunnik qaammarsaaneq paasititsiniaanerlu	12
Naggasiutigalugit oqaatigerusutat.....	13

Tukummeq Qaavigaq qullermik ikitsivoq, Ullukinneq 2017. Assitaliisoq: Else Olsvig

Siulequt

Inatsisit tunngaviusussat pillugit Isumalioqatigiissitat matumuuna 2018-imut ukiumoortumik nalunaarusiaq saqqummiuppaat.

Ukiumoortumik nalunaarusiami matumani ataatsimut isigalugu tamanut nalinginnaasumik pingaarutillit sammineqarput. Taamaalilluni ilaatigut imarivai isumalioqatigiissitanik ilisarititsineq, ataatsimiittarnerit aammalu allattoqarfiup suliaasa ilaat.

Isumalioqatigiissitat tassaapput Kalaallit Nunaata tunngaviusunik inatsisissaanut siunnersuutip ilusilersorneqarnerani ataatsimoorfiusut. Kalaallit Nunaat siullermeerluni tamat oqartussaaqataanerat tunngavigalugu tunngaviusunik inatsisiliornermik suliaqalerpoq, innuttaasut isumasiorneqarfigisassaannik. Nalunaarusiaq manna aqutigalugu isumalioqatigiissitat neriuutigaat isumalioqatigiissitat sulinerat pillugu inuit ataqatigiinnerusumik paasisaqassasut.

2018-imi upernaakkut Inatsisartunut qinersinissaq suaarutigineqarmat isumalioqatigiissitat sulinerat unitsikkallarneqarpoq, taamaammallu piffissap suliffiup naatsup nassatarisaanik 2018-imi ukiumoortumik nalunaarut manna siulianut naleqqiullugu taamatulli imaqartiginnilaq.

Inatsisartunut qinersinerup kingorna isumalioqatigiissitat sulinerannik naliliinermut Naalakkersuisunit atorneqarpoq. Tamanna peqquataalluni ukiup sinnerani ingerlassaqartoqanngilaq, taamaakkaluartoq allattoqarfik isumalioqatigiissitat aalajangiussaannik, pilersaarutaannik suliniutaannillu nangitsivoq.

Doris J Jensen, siulittaasoq

Ullortuneq 2018, Nuummi inuiattut ullorsiortut. Assiliisoq: Else Olsvig

Inatsisit tunngaviusussat pillugit Isumalioqatigiissitat ilisaritinnerat

Isumalioqatigiissitat katitigaanerat allanngortinneqartoq Naalakkersuisut aalajangersimagaat Namminiilivinnermut, Nunanut Allanut Nunalerinermullu Naalakkersuisup Suka K. Frederiksenip (Siumut) 10. januaari 2018 avammut nalunaarutigivaa.

Tamatuma kingunerisaanik Mala Høy Kúko aamma Ane Hansen isumalioqatigiissitani ilaasortaajunnaarput. Mala Høy Kúkop ilaasortaaginnarsinnaannginnera Atassutip Inatsisartuni ilaasortaatitaarunneranik tunngaveqartinneqarpoq Inuit Ataqtigiillu Ane Hansen taarserlugu isumalioqatigiissitani ilaasortaatitassaminnik nutaamik innersuussuteqaqquneqarput.

Atassut sinnerlugu ilaasortanngorumaartussap toqqarneqarnissaata tungaanut isumalioqatigiissitani ilaasortanut inissat arfiniliinnaagallassasut, kiisalu kommunit sinnerlugit isumalioqatigiissitani immikkut ilaasortaatitassamik ataatsimik toqqaasinnaatitaalersut ilanngullugu aamma Naalakkersuisunit nalunaarutigineqarpoq.

Ilaasortat ukiumi nutaami tassaapput Vivian Motzfeldt (siulittaasoq, Siumut), Mimi Karlsen (siulittaasup tullia, Inuit Ataqtigiit), Jess Svane (Siumut), Debora Kleist (Inuit Ataqtigiit), Nivi Olsen (Demokraatit), kiisalu Per Rosing-Petersen (Partii Naleraq).

Siulittaasoqarfiup inuttarai Vivian Motzfeldt, Mimi Karlsen aamma Nivi Olsen.

Ukiup aallartisimalernerani immikkut ilaasortaatitaasussat katillugit pingasut toqqarneqarput, tassaallutik Mininnguaq Kleist (Kalaallit Nunaata Bruxellesimi Sinniisoqarfiani pisortaasoq), Leif Fontaine (siusinnerusukkut KNAPK-mi siulittaasuusimasoq) aammalu Karla Jessen Williamson, Canadami University of Saskatchewanimi doktoriisoq. Jess Svane ilaasortaajunnaarnissaminik nalunaaruteqarpoq februaarip qiteqqunnerani. Ejner Grønvold martsip aallaqqaataani aammattaq nalunaarpoq tunuarluni.

Saamimmit: Leif Fontaine, Per Rosing-Petersen, Jess Svane, Vivian Motzfeldt, Carla Jessen-Williamson, Debora Kleist, Nivi Olsen, Mimi Karlsen, Assiliisoq: Else Olsvig.

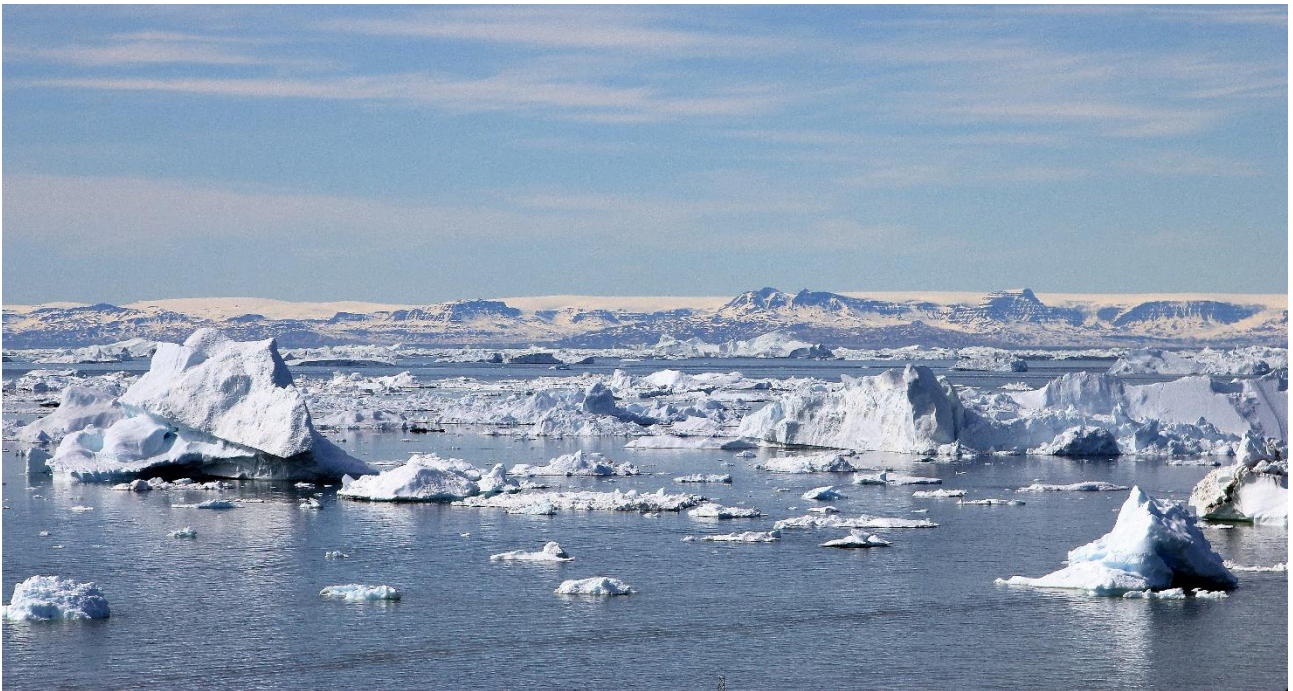
Suliassat nukissatigullu sillimmatigisat

Isumalioqatigiissitat sulinerminni tunngavigaat suliakkiissutitut najoqqutassiaq Naalakkersuisunit sinaakkuserneqarsimasoq.

Isumalioqatigiissitali pisinnaatitaaffitsik atorlugu 2017-imili aalajangerput Kalaallit Nunaat naalagaaffittut namminersulerpat atuutilersussanik inatsisinik tunngaviusussanik missi-liuusiussallutik, tamannalu 2018-imi nangippaat.

Isumalioqatigiissitanut pingaaruteqartorujussuuvoq erseqqissassallugu innuttaasut tamat oqartuussaaqataanerat tunngavigalugu inatsisinik tunngaviusussanik suliaqarnissaq, innuttaasut oqariartuutaannit kissaataannillu aallaaveqassammat, aammalu inuiaqatigiit innuttaasullu Nunatta siunissanut peqataatinneqarlutillu akuutinneqassammata.

Pingaartuuvoq qularnaassallugu inuiaat kalaallit inatsisinik tunngaviusunik peqalernissaat tamatta ataatsimoorfigisinnaasatsinnik, aammalu siunissami uagutsinnut attuumassuteqartutut namminerlu pigisatut misigisassatsinnik.

Qeqertarsuup Tunua. Assiliisoq: Else Olsvig.

Allattoqarfik sulisullu

Isumalioqatigiissitat sulinerminni allattoqarfimmit sullinneqarput. Allattoqarfimmit ikiorsiinermit ilaatigut ilaapput inatsisit tunngaviusussat missiliuusiorfigineqarnissaat, isumalioqatigiissitanik siunnersuinissaq sullissinissarlu, ataatsimiinnissanik piareersaasarnissaq malitseqartitsinissarlu, kiisalu paasissutissiilluni suliaqartarnissaq.

Ukiup naalernerani sulisorineqartut tassaapput allattoqarfimmi pisortaq Johan Lund Olsen, immikkoortortaqarfimmi pisortaq Jakob Møller Lyberth, paasissutissiisartaq Else Olsvig, AC-fuldmægtig Axel Ingemann Jeremiassen, kiisalu kontorfuldmægtig Mia Sandgreen.

Kontorfuldmægtig Sussi Berthelsen augustip naanerani soraarpoq, qulaani taaneqartumit Mia Sandgreenimit novembarip aallaqqaataani atorfinittumit kingoraarneqarluni.

Tamatuma saniatigut Iisimatusarfimmi kandidatinnorniartaq Angutivaraq Tønnesen ilin-niarnertuutut ikiortaasarpog. Iisimatusarfimmi kandidatinnorniartaq Vivi Noahsen sivikitsumik ikiortaavoq.

Allakkanik nutsigassaartoqartillugu Kelly Berthelsen aalajangersimasumik nutserisuusarpoq, pingaartumik tuluttuumit kalaallisuumut.

Piffissami 1. januaari – 10. septembari 2018 tikillugu allattoqarfik inini attartukkani utaqqiisaasumik najugaarpoq (Samuel Kleinschmidtsvej 15, st.), kingornali Noorlernut nr. 4-mi allermi, Nuup Katersortarfiata eqqaaniittumi, allaffeqarfimmut naleqqunnerusumut nuutinneqarluni.

Inatsisit tunngaviusussat pillugit Isumalioqatigiissitat Logoat. Assiliisoq: Else Olsvig.

Aningaasaqarneq

Isumalioqatigiissitat 2018-imi ingerlassaannut allattoqarfimmullu aningaasaliussat aningaasanut inatsimmi ingerlatsinermut aningaasaliussaniipput (konto pingaarneq 27.03.01).

2018-imut aningaasaliissutit katillugit 5.526.000 koruuniupput allattoqarfimmi akissarsianut aningaasartuutinullu allanut immikkoortinneqarsimallutik. "Aningaasartuutit allat" tassaanerupput ingerlatsinernut avammut sammisunut aningaasartuutissat.

2018-imi Inatsisartunut qinersisoqarnera ilaatigut pissutaalluni, taamatullu ukiup naalernerani Naalakkersuisut isumalioqatigiissitanik nutaanik toqqaanissaat kinguaattoorfiussasoq ilimanarsimmat aningaasaliissutit tamarmiusut atorneqarnaviangitsut paasinarsivoq, tamatumalu kinguneraa Naalakkersuisut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamut qinnutigimmassuk aningaasat atorneqanngitsut ukiup naatsorsuiffiusup tullianut nuunneqarnissaat akuereqqullugu. Ataatsimiititaliap qinnuteqaat akuerivaa 12. decembari 2018 (Sags.nr. 01.31.06/18-00826) taamaalillunilu ukiup naanerani aningaasaliussat atorneqanngitsut 1.321.660 kr.-it 2019-imut nuunneqarput.

2017-imut aningaasaliissutaasimasut (5,5 mio. kr.) tamarmiusut aamma tamakkerlugit atorneqanngitsoorput Aningaasaqarnermullu Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit akuersissutigineqartumik atorneqanngitsuukkat 3,5 millioni koruuningajaat 2018-imut nuunneqarput, (Sags.nr. 01.31.06/17-00773).

Assiliisoq: Else Olsvig.

Ataatsimiittarnerit

2018-imi Inatsisartunut qinersinissap tungaanut isumalioqatigiissitat sisamariarlutik ileqquusumik ataatsimiipput, ataasiarlutik isumasioqatigiillutik, kiisalu marloriarlutik innuttaasunik ataatsimiititsillutik.

Siullermi ataatsimiinnermi, 11. januaarimi pisumi, isumalioqatigiissitat ataatsimiinnermini aalajangerput sulinertik aallarteqinniarlugu. Ukiup affaanut siullermut ataatsimiinnissanut pilersaarut saqqummiunneqarlunilu akuerineqarpoq.

Ileqquusumik ataatsimiinnermi, 17. januaarimi pisumi, Ane Hansen taarserlugu Debora Kleist (Inuit Ataqtigiit) ataatsimeeqataasalerpoq. Ilanngullugu isumaqatigiinneqarpoq immikkut ilaasortaattassatut piukkunneqartut, tassaasut Karla Jessen Williamson, Ejner Grønvold, Mininnguaq Kleist aamma Leif Fontaine, piumanersut aperineqassasut.

Isumalioqatigiissitat suleriaasiat akuerineqarpoq. Aalajangiunneqarpoq isumalioqatigiissitat ataanni suleqatigiissitanik marlunnik pilersitsoqassasoq ukuninnga: 1) Naalagaaffiup inatsisitigut naalakkersugaaneranut, inuiaat inatsisaannut aningaasaqarnermullu suleqatigiissitat; 2) Inuit innuttaasullu pisinnaatitaaffiit kulturimullu suleqatigiissitat. Suleqatigiissitanut suliaqatigiissitanut najoqqutassartooqassasoq peqatigalugu aalajangiunneqarpoq.

Allattoqarfik ilisimatitsivoq Nunani Avannarlerni inatsisit tunngaviusut atuuttut imarisaat aaqqissugaanerallu nalunaarsorneqareersut, isumaliutissiissutissap imarisasaanut siunner-suusortoqareersaq, Kalaallit Nunaata inatsisaanik tunngaviusussanik qulequtsersuisoqareersaq, inuiaat nammineq aalajangersaasinnaatitaanerit pillugu Naalagaaffiit Peqatigiit aalajangersagaat pingaarnersut nalunaarsorneqareersut, kiisalu isumalioqatigiissitat nittartagassaannut tunngasut suliaralugit aallartinneqareersimasut.

Isumalioqatigiissitat sulineranni immikkut ilisimasalinnik peqataatitsinissamut atatillugu inuit piukkunnaateqartut allattorsimaffiat ilanngullugu tunniunneqarpoq.

Ileqquusumik ataatsimiinnermi, 7. februaarimi pisumi, pilersaarutit oqallisigineqarput. Ataatsimiinnermi tassani inuusuttunut ataatsimiititaliamik pilersitsinissaq ilanngullugu oqaluuserineqarpoq.

Siulittaasumit kaammattuutigineqarpoq Ilulissani 16.-19. februaari 2018 ataatsimiinnissamut isumasioqatigiinnissamullu suleqatigiissitat siulittaasussaannik tullersortissaannillu ilaasortat piukkussaminnik isumaliuteqalereeqqullugit.

Ileqquusumik ataatsimiinnerit nangillugit Ilulissani ataatsimiittoqarlunilu isumasioqatigiittoqarlunilu innuttaasunik ataatsimiititsisoqarpoq, tamakkulu pippit ulluni 16.-19. februaari. Immikkut ilaasortaattaq Mininnguaq Kleist peqataasinnaanani nalunaarsimasoq eqqaassanngikkaanni immikkut ilaasortaattat Karla Jessen Williamson aamma Leif Fontaine ataatsimeeqataapput.

Naalagaaffiup aaqqissugaaneranut aqunneqarneranullu, inuiaat inatsisaannut aningaasaqarnermullu suleqatigiissitanut ilaasortanngorput Nivi Olsen (suleqatigiissitani siulittaasunngortoq), Per Rosing-Petersen aammalu Mininnguaq Kleist.

Inuit innuttaasullu pisinnaatitaaffiit kulturimullu suleqatigiissitanut ilaasortanngorput Mimi Karlsen (suleqatigiissitani siulittaasunngortoq), Debora Kleist, Leif Fontaine, kiisalu Karla Jessen Williamson.

Taaneqareersutut ileqquusumik ataatsimiinnermut uiggiullugu isumasioqatigiinneqarpoq. Tassani qulequtarineqartuni pingaarnepaapput isumalioqatigiissitat 2018-imiit 2020-mut sulinissamut pilersaarutaat, tassungalu atasumik piffissaliussap sivitsorneqartariaqarneranik aammalu 2018-ip ungataanut aningaasaliissutissanik immikkoortitsisoqarnissaanik Naalackersuisunut qinnuteqaasiornissaq, kiisalu innuttaasut qanoq piaartumik ilisimatitsiffiusumillu akuutinnissaannut sinaakutissat pitsaarnepaat pilersinneqarsinnaanersut. Tassunga atatillugu saqqummiivoq seniorprojektleder Søren Gram, Danmarkimi Fonden Teknologirådimeersoq, Danmarkimi innuttaasunik peqataatitsisarnerni misilittakkanik periaatsinillu aggersarlugu saqqummiisinneqartoq.

Innuttaasunik peqataatitsinissamut pilersaarut saqqummiunneqarpoq. Tassunga atatillugu Avannaata Kommunia isumalioqatigiissitallu peqatigiinnissamik isumaqatigiissummik atsioqatigiipput. Kommunit sinneri taamatutaaq isumaqatigiissusiorfigineqassasut siunniunneqarpoq, tassa sinerissami innuttaasunik peqataatitsisarnissani kommunit ikiuuttarnissaat siunertarineqarluni.

Isumasioqatigiinnermi annertuumik aamma oqaluuserineqarput qaammarsaanermi paasisitsiniaanermilu sulinermi oqaatsit atornerartussat. Naggataatigut isumaqatigiissutigineqarpoq innuttaasunik peqataatitsinermi oqaatsivut atornerullugit ingerlatsisoqartassasoq, taamaattorli innuttaasunik ataatsimiititsinerni danskisut-kalaallisut oqalutseqartarneq atortorineqartassasoq. Immikkutaaq taasariaqarput isumalioqatigiissitanut ilaasortat sulinerminni, qaammarsaanermi paasisitsiniaanermilu, kiisalu innuttaasunik peqataatitsinermi ileqqorissaarnikkut malerua-gassaat isumasioqatigiinnermi saqqummiunneqartut.

Isumalioqatigiissitat Ilulissani februaari 2018 isumasioqatigiinneranni borgmesteri Palle Jeremiassen oqalugiarpoq. Assiliisoq: Else Olsvig.

Ataatsimiittarnernik unitsitsigallarneq

Qulaani taaneqareersutut isumalioqatigiissitat sulinertik unitsippaat Inatsisartunut qinersinissaq ulloq 5. marts 2018 suaarutigineqarmat.

Taamatuttaa qqaatigineqareersutut ukiup sinnera Naalakkersuisut isumalioqatigiissitat sulinerannik nalilersuineranut atorpaat. Tamanna pissutigalugu qinersinerup kingorna isumalioqatigiissitat sulinerat uninngagallarsimavoq.

Ilulissani qaannivik. Assiliisoq: Else Olsvig.

Innuttaasunik peqataatitsineq

Ilulissani ataatsimiinnermut isumasioqatigiinnermullu uiggiullugu innuttaasunik ataatsimiititsineq Perorsaanermik Ilinniarfimmi ulloq 19. februaari unnukkut ingerlanneqarpoq. Aggertut eqimattakkuutaarlutik sulipput kingornalu ataatsimut saqqummiillutik, ilaatigut pingaartititik takorluukkatillu pillugit.

Immikkut ilaasortaatitap Karla Jessen Williamsonip Nuummiinnera iluatsillugu oqalugiartinneqarpoq Katuami ingerlanneqartumi, tassanilu isumalioqatigiissitat siulittaasuat aamma saqqummiussivoq. Saqqummiussinermi apersuisoqarlunilu pisinnaatitaaffiit pillugit paasiniaasoqarlunilu isummersortoqarpoq.

Inatsisartunut qinersinissaq suaarutigineqarmat sulineq unitsinneqarmat innuttaasunik peqataatitsinissamut pilersaarut aamma taamaatinneqartariaqarsimavoq, ukiullu sinnerani susoqarani.

Isumalioqatigiissitat Ilulissani innuttaasunik ataatsimiititsisut feb. 2018. Assiliisoq: Else Olsvig.

Inunnik qaammarsaaneq paasisutissiinerlu

Isumalioqatigiissitat uninngatitaaneranni allattoqarfik isumalioqatigiissitat aalajangersagaannik suliakkiissutaannilu nangittumik sulivoq.

Taamaasillugit qaammarsaatissiat arlallit naammassineqarput, aammalu nittartakkamut iliorarneqartussanik paasisutissiissutissanik suliaqarneq nanginneqarluni.

Qaammarsaanissamut atatillugu tunngaviusunik inatsisilerinermi oqaatsit oqariartaatsillu katersorneqarlutillu aaqqissorneqarput, kalaallisut danskisullu. Oqaasileriffik tassani suleqatigineqarpoq.

Kiisalu silarsuarmi inatsisit tunngaviusut ataatsimut katersorneqarput, takuuk <https://www.constituteproject.org>.

Imminortarnermut akerliunerminnik takutitsisut oktobari 2018, Nuuk. Assiliisoq: Else Olsvig.

Naggasiutigalugit oqaatigerusutat

Ukiup nalunaarusiorfiusup 2018-ip sivisunersaani, tassa martsip aallartilaanerani ukiup naanissaata tungaanut isumalioqatigiissitat uninngasimanerat pissutigalugu aappasaanik nalunaarusiarput manna imakitsunnguvoq.

Naggataatigut pissusissamisoortippara 2018-imi isumalioqatigiissitani atuuttuni ilaasortaasimasut matuma kinguliani taagorneqartut qamannga pisumik qujaffigissallugit, tassa Vivian Motzfeldt, Mimi Karlsen, Ane Hansen, Nivi Olsen, Jess Svane, Per Rosing-Petersen, Mala Høy Kúko aammalu Debora Kleist; kiisalu immikkut ilaasortaatitaasimasut Leif Fontaine, Karla Jessen Williamson, Ejner Grønvold aammalu Mininnguaq Kleist.

Ban Ki Moon Uummannamut marts 2014 tikimmat tikilluaqqusisut. Assiliisoq: Leiff Josefsen.

Najugaqarfik:

Inatsisit tunngaviusussat pillugit Isumalioqatigiissitat

Postboks 4034

Noorlernut 4, st.

DK-3900 Nuuk

Kalaallit Nunaat

Oqarasuaat: +299 34 66 70

E-mail: tunnqavik@nanoq.gl

Nittartagaq: www.tunnqavik.gl